

หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

พระพุทธศาสนา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. ๑-ม. ๓)

และ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. ๔-ม. ๖)

กระทรวงศึกษาธิการ

DCID LIBRARY

0000032178

ป375.2

ว5461

ค.2

หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

พระพุทธศาสนา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. ๑-ม. ๓)

และ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. ๔-ม. ๖)

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

วันที่	
เลขทะเบียน	๗/15405 พ.๒
เลขเรียกหนังสือ	๐3๖5.2๔5464

คำนำ

นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ กรมวิชาการได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรทั้งสองระดับมาโดยตลอด และได้รับทราบข้อวิจารณ์รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาสังคมศึกษามีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาน้อยไป และมีความเข้าใจว่ากระทรวงศึกษาธิการไม่ได้ส่งเสริมการเรียนการสอนศีลธรรม จริยธรรม ทางพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร ซึ่งอันที่จริงในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ทั้งสองระดับมีเนื้อหาเกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรมมากพอสมควร สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นจะเป็นในลักษณะบูรณาการ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นปรากฏในรายวิชา ส ๔๐๒ และ ส ๖๐๖

อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว จึงได้มอบให้กรมวิชาการดำเนินการยกร่างหลักสูตรพระพุทธศาสนาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้นักเรียนได้เรียนทุกภาคเรียน

ในการยกร่างหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาส่วนที่วัดด้วยพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น เนื่องจากเป็นงานเร่งด่วน กรมวิชาการจึงได้เรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ทางพระพุทธศาสนา และได้อาราธนาพระเดชพระคุณพระราชาคณะ เป็นที่ปรึกษาในการยกร่างเนื้อหาหลักสูตร ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ในโรงเรียนไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๕

สำหรับการพิจารณา ยกร่างหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้รับความเมตตาอย่างสูงจากพระเดชพระคุณพระเทพโสภณ พระราชาคณะ และพระโสภณคณาภรณ์ ในการให้คำแนะนำอย่างดียิ่งแก่คณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จากหน่วยราชการ สถาบันการศึกษาทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนและสื่อมวลชน ซึ่งทุกท่านได้อุทิศสติปัญญาและความรู้ ตลอดจนสละเวลา เพื่อยกร่างหลักสูตรพระพุทธศาสนาจนสำเร็จลงด้วยดี ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ในโรงเรียนไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๖ ซึ่งกรมวิชาการได้แจ้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อดำเนินการแจ้งโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดให้ถือปฏิบัติไปแล้ว

(๗)

จากการที่กรมวิชาการได้ส่งเจ้าหน้าที่ออกติดตามผลการใช้หลักสูตร พระพุทธศาสนาใน ส่วนที่ประกาศเพิ่มเติมนี้ ปรากฏว่ามีบางโรงเรียนยังไม่ได้รับเอกสารหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้โรงเรียนได้รับทราบประกาศกระทรวงศึกษาธิการทั้งสองฉบับนี้อย่างทั่วถึง กรมวิชาการจึง ได้จัดพิมพ์ตัวประกาศ รายละเอียดหลักสูตร และแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ในเล่มเดียวกัน กรมวิชาการจึงหวังว่า เอกสารเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนได้มากพอสมควร

4.2

(นายสุรเดช วิเศษสุรการ)

อธิบดีกรมวิชาการ

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๕ เรื่อง การเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมวิชาสังคมศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑	๑
หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๖๐๗/๒๕๒๐ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๖ เรื่อง ชี้แจงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	๔
รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา วิชาสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	๕
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๗ เรื่อง การเพิ่มเติมรายวิชา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔	๑๕
หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๖๐๗/๒๕๖๕๑ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๗ เรื่อง ชี้แจงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	๑๗
หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา (พระพุทธศาสนา) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	๑๘
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและคณะทำงานข่างหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ส่วนที่ว่าด้วย พระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	๒๗
คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๗๔/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาสังคมศึกษา เพิ่มเติม	๒๘

หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วย

พระพุทธศาสนา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง การเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๔๓๘/๒๕๒๐ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๒๐ ให้ใช้
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ นั้น

กระทรวงศึกษาธิการขอประกาศเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ดังรายการต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิก จุดประสงค์วิชาสังคมศึกษา ข้อ ๓ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ ๓. เพื่อเสริมสร้างให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิต มีศีลธรรม คุณธรรมประจำใจ
และมีคุณสมบัติต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย ”

๒. ให้ยกเลิก จุดประสงค์รายวิชา ส ๑๐๑ ส ๑๐๒ ประเทศของเรา ข้อ ๑๐
ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (ม. ๑) และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ ๑๐. ให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา จนสามารถ
เลือกสรรคุณธรรมที่จะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม ”

๓. ให้เพิ่มเติมข้อความในจุดประสงค์ข้อ ๕ ของ ส ๒๐๓ ส ๒๐๔ เพื่อนบ้านของเรา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ (ม. ๒) ดังต่อไปนี้

“๕. ทวิ ให้ความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา จนสามารถเลือกสรรคุณธรรมที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมไทย และความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน”

๔. ให้เพิ่มเติมคำอธิบายรายวิชา ของ ส ๒๐๓ ส ๒๐๔ เพื่อนบ้านของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ (ม. ๒) ดังต่อไปนี้

“๘. ศึกษาความเป็นมาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน พุทธจริยา ธรรมะและพิธีกรรม ตลอดจนแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน”

๕. ให้เพิ่มเติมข้อความในจุดประสงค์ข้อ ๑๐ ของ ส ๓๐๕ ส ๓๐๖ โลกของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ม. ๓) ดังต่อไปนี้

“๑๐. ทวิ ให้ความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา จนสามารถเลือกสรรคุณธรรมที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมไทย อันจะนำไปสู่ความสงบสุขของโลก”

๖. ให้เพิ่มเติมคำอธิบายรายวิชาของ ส ๓๐๕ ส ๓๐๖ โลกของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ม. ๓) ดังต่อไปนี้

“๖. ศึกษาความเป็นมาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโลก วิเคราะห์พุทธประวัติ พุทธจริยา ศึกษาธรรมะและพิธีกรรม ตลอดจนแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นในโลก”

๗. ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถสอนได้ทันตามจำนวนคาบเวลาที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ก้อนุญาตให้ใช้จำนวนคาบที่กำหนดไว้ในกิจกรรม แนะแนวและสอนซ่อมเสริมไม่เกินสัปดาห์ละ ๑ คาบ

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา ในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนา ปรากฏดังเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

บรรจง ชัยสกุลชาติ

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(สำเนา)

ที่ ศธ. ๐๖๐๗/๒๕๕๒๐

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๑ กันยายน ๒๕๒๖

เรื่อง ข้แจงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรียน อธิบดีทุกกรม ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ศึกษาธิการเขตทุกเขตการศึกษา
อ้างถึง ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมวิชาสังคมศึกษาใน
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๕

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วนั้น กระทรวงศึกษาธิการขอชี้แจงแนวทางปฏิบัติ
เกี่ยวกับประกาศ ฯ ดังกล่าวต่อไปนี้

๑. หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในส่วนพระพุทธศาสนาที่เพิ่มเติมนี้ ใช้บังคับสอนแก่นักเรียน
ที่นับถือศาสนาพุทธเท่านั้น สำหรับโรงเรียนที่ไม่นับถือศาสนาอื่น ก็อาจจะสอน
หัวข้อธรรมะแก่นักเรียนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ได้

๒. การจัดคาบเวลาสอนวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เพิ่มเติมนี้ โรงเรียนอาจดำเนินการ
ได้ดังนี้

๒.๑ ปรับเนื้อหาพระพุทธศาสนาเดิมกับเนื้อหาส่วนที่เพิ่มเติมให้กลมกลืนกัน
แล้วจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาที่ปรับปรุงใหม่ในคาบเวลาของวิชาสังคมศึกษาที่
กำหนดไว้

๒.๒ หากไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ภายในจำนวนคาบที่กำหนด
ไว้เดิม โรงเรียนสามารถใช้คาบเวลาของการสอนซ่อมเสริม สัปดาห์ละ ๑ คาบได้ ทั้งนี้ให้ขึ้น
อยู่กับดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และ/หรือโรงเรียนในสังกัดให้ทราบด้วย

กรมวิชาการ

โทร. ๓๕๑๐๓๕๓ ต่อ ๑๔๘

สำเนาถูกต้อง

จิตรรา ทองเกิด

(นางจิตรรา ทองเกิด)

นักวิชาการศึกษา ๖

ขอแสดงความนับถือ

สมาน แสงมล

(นายสมาน แสงมล)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา

วิชาสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๕

ม. ๑ (ประเทศของเรา)	ม. ๒ (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. ๓ (โลกของเรา)
๑. ความหมายของศาสนา ความจำเป็นที่ต้องนับถือศาสนา และองค์ประกอบของศาสนา ๒. พุทธประวัติ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย และความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะศาสนาประจำชาติ ๓. แก่นพุทธธรรม (อริยสัจสี่) (ปัญญา กรุณา แทกในทุกระดับ) ๔. หลักธรรมในพระพุทธศาสนา ๔.๑ ศีลห้า ธรรมห้า	๑. ความเป็นมาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ๒. การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน ๓. หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ๔. พุทธจริยาอันเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิต ๕. หลักธรรมในพระพุทธศาสนา ๕.๑ โอวาทสาม — เว้นจากการประพฤติชั่ว กระทำผิดกฎ-	๑. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศเหล่านั้น ๒. การศึกษาและวิเคราะห์พุทธประวัติเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ วิชิตของพระพุทธเจ้า พระพุทธคุณ การเปรียบเทียบอิทธิทธิปาฏิหาริย์ พุทธจริยา และหลักธรรมในการสร้างความสงบสุขแก่โลก ๓. บทบาทของพุทธศาสนิกชน (อุบาสกธรรมเจด) ๓.๑ หมั่นไปวัด พบปะพระสงฆ์ผู้ทรงศีล ทรงคุณความรู้

ม. ๑ (ประเทศของเรา)	ม. ๒ (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. ๓ (โลกของเรา)
— การไม่ประทุษร้ายชีวิต และร่างกายผู้อื่น การมีเมตตากรุณา — การไม่ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ให้ การหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต — การไม่ประพฤติดิฉันในของรักของผู้อื่น การสันโดษในคู่ครองและของรัก — การไม่พูดปด การพูดแต่ความจริง พูดจาไพเราะ สุภาพ — การงดเว้นของมีนเมา และสิ่งเสพติด ความมีสติสัมปชัญญะ	หมาย ศีลธรรม และประเพณี — การทำดี ฝึกรอบรมตนให้เจริญด้วยคุณธรรม — การทำใจให้บริสุทธิ์ สงบผ่องใสและเบิกบาน รู้จักคิดพิจารณาให้เข้าใจ สิ่งทั้งหลายได้ถูกต้องตามความเป็นจริง	๓.๒ หมั่นฟังธรรม ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ หลักความจริงและสิ่งที่งามเป็นประโยชน์ ๓.๓ ฝึกตนเอง ให้มีระเบียบวินัย มีศีลธรรม ที่งดงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป ๓.๔ สร้างความรู้สึที่ดีงาม มีความเลื่อมใสต่อ พระสงฆ์ ทั่ว ๆ ไป ทั้งหมด ไม่ว่าพระผู้ใหญ่ผู้น้อย พระใหม่ พระเก่า
๔.๒ อิทธิบาทสี่ — ความพอใจ ใฝ่รัก ใฝ่หาความรู้และใฝ่สร้างสรรค์ — ความเพียรพยายาม มีความอดทนไม่ท้อถอย — ความเอาใจใส่และตั้งใจแน่วแน่ในการทำ งาน	๕๒. สติสัมปชัญญะ — ความระลึกได้และปฏิบัติตามหลัก การและกฎเกณฑ์ ขอบธรรม — การระมัดระวังอันตรายอันจะเกิดแก่ตนเองและผู้อื่น เนื่องจากการกระทำของ ตน และ สิ่งแวดล้อม	๓.๕ ฟังธรรม เล่าเรียน คำสอนด้วยจิตใจที่เป็นกุศล ตั้งใจนำมา ประพฤติปฏิบัติ ๓.๖ ไม่แสวงหาเขตบุญ นอกหลักพระพุทธศาสนา

ม. ๑ (ประเทศของเรา)	ม. ๒ (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. ๓. (โลกของเรา)
— การหมั่นใช้ปัญญา และสติตรวจตรา และคิดไตร่ตรอง ๔.๓ ทิศหก — การเป็นบุตรและบิดา มารดาที่ดี — การเป็นสหายและเป็นครูที่ดี — การเป็นมิตรที่ดี — การเป็นสามีและเป็นภรรยาที่ดี — การเป็นพทธศาสนิกชนที่ดี — การเป็น นายจ้าง และลูกจ้างที่ดี ๔.๔ สังคหวัตถุสี่ — การให้ปัน ความ ๕ ๕ ๕ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว — การพูดดีมีเหตุผล เป็นประโยชน์ — การทำตน ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น — การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย	— การหมั่นตรวจตรา และไตร่ตรอง ความประพฤติและการปฏิบัติตนอยู่เสมอ ๕.๓ พละห้า — สรทธา ความเชื่อ ความมั่นใจ เห็นคุณค่าในสิ่งนั้น — วิริยะ ความเพียรพยายาม — สติ ความระลึกได้ หรือตนตัว อยู่ทุกขณะ — สมาธิ ความตั้งใจมั่น ความแน่วแน่ ในการกระทำ — ปัญญา ความฉลาดรอบรู้ ความกระจ่างในเรื้องนั้น ๕.๔ อบายมุขสี่ — การไม่คบคนชั่วเป็นมิตร — การไม่เสพสิ่งเสพติด	๓.๓ เอาใจใส่ชวนชวน บำรุงส่งเสริมพระพุทธศาสนา ๔. หลักธรรมในพระพุทธศาสนา ๔.๑ โลกपालธรรม — หิริ ความละอายใจในการประพฤติชั่วด้วยกาย วาจา ใจ ของคนทั้งใน ที่ลับและที่แจ้ง — โอตตัปปะ ความเกรงผิด ไม่กล้าทำผิด มีความเกรงกลัวต่อบาป ๔.๒ กุศลกรรมบถสิบ — เว้นการทำลายชีวิต ช่วยเหลือเกื้อกูล — เว้นจากการถือเอา สิ่งของที่เจ้าของไม่ให้ เคารพกรรมสิทธิ์ — เว้นประพฤติดินใน กาม สันโดยนใน กุศลกรรม — เว้น คำพูด เท็จ กล่าวคำสัจ

ม. ๑ (ประเทศของเรา)	ม. ๒ (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. ๓ (โลกของเรา)
๕. ความรู้เกี่ยวกับทาน ความสุข ความทุกข์ ๖. การศึกษาความหมาย คุณค่าและวิธีการปฏิบัติพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการอาราธนาศีล การอาราธนาธรรม การเข้าถึงไตรสรณาคมน์ การไหว้ การกราบ การจัดที่บูชาพระ การจุดธูปเทียน ๗. การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา	— การไม่เล่นการพนัน — การไม่ใช่นักเลงหญิง ๕.๕ ขวาวาธรรมส์ — การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตนเอง ที่จะประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรม — การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติ อยู่ในความสัจ ความดีนั้น — การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัจสุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด — การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อย ของตน เพื่อ ประ	— เว้น พูด ส่อ เสียด พูดคำสมานสามัคคี — เว้นพูดคำหยาบ พูดคำสุภาพไพเราะ — เว้น พูด เพื่อ เจอ พูดคำที่มุ่งเหตุผล เป็นประโยชน์ — ไม่โลภอยากได้ของ เขา คิดเสียสละ — ไม่พยายามฟ้องร้าย เขา มีเมตตา — สัมมาทิฐิ เห็นชอบตามคลองธรรม ๕.๓ ทิฐุธรรมมีกัตถประโยชน์ — ความขยันหมั่นเพียรหนักเอาเบาสุ ไม่เลือกงาน — การประหยัด ใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ รู้จักรักษาและเพิ่มพูนทรัพย์สินของตน — การคบเพื่อนที่ดี

ม. ๑ (ประเทศของเรา)	ม. ๒ (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. ๓ (โลกของเรา)
	โบสถ์ ส่วนใหญ่ ของบ้านเมือง ๕.๖ จักรวรรดิ — อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม มีสิ่งแวดล้อม งดงาม เกื้อกูล (ปฏิรูปเทสวาสะ) — คบคนดี มีกัลยาณ มิตร (สัปปริสุ บัสสยะ) — ตั้งตนไว้ชอบ มี หลักในการดำเนิน ชีวิต แน่วแน่ใน จุดหมายที่ตั้งงาม (อิตตสัมมาปณิธิ) — มีดีเป็นทุนไว้ ฝึก ฝนสร้างสมความ ดีงาม คุณสมบัติ ความสามารถ เตรียมตัวให้พร้อม ไว้ก่อน (บุพเพกต บุญญา) ๖. ความรู้เกี่ยวกับกรรม ๗. การศึกษาความหมาย คุณ ค่า และวิธีการปฏิบัติ	— การเลี้ยงชีวิตตาม สมควรแก่กำลัง ที่หาได้ ไม่ฟุ้ง เฟ้อ ๔.๔ สัปปริสธรรมเจ็ด — การรู้จักวิเคราะห์ สาเหตุของสถาน การณ์ และความ เป็นไปของชีวิต — การรู้จักวิเคราะห์ สาระและผลอัน เกิดจากสาเหตุดัง กล่าว — การรู้จักวิเคราะห์ ตนเองทั้งในด้าน ความรู้ คุณธรรม และความสามารถ — การรู้หลักของความ พอดี การดำเนิน ชีวิตพอเหมาะพอ ควร — การรู้จักปฏิบัติตน ให้ถูกกาลเทศะ

ม. ๑ (ประเทศของเรา)	ม. ๒ (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. ๓ (โลกของเรา)
	พิธีกรรม ทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการสมาทานศีล การทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหาร การถวายสังฆทาน สลากภัต การประเคน การกรวดน้ำ การถวายผ้าอาบน้าฝน พิธีทอดกฐินทอดผ้าป่า ๘. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	— การรู้จักปฏิบัติ การปรับตนและการแก้ไขตนให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มชนและชุมชน — การรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกัน ๘.๕ พรหมวิหารสี่ — การปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข — การปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ — การยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี — การรู้จักวางเฉยเมื่อผู้อื่นสมควรหรือสามารถรับผิดชอบการกระทำของเขาด้วยเหตุผล ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ ไม่เอนเอียง หรือก้าวก่ายแทรกแซง

ม. ๑ (ประเทศของเรา)	ม. ๒ (เพื่อนบ้านของเรา)	ม. ๓ (โลกของเรา)
		๔.๖ ไพบูลย์สอง (ความ พรั่งพร้อมบริบูรณ์รุ่ง เรือง) — อามิสไพบูลย์ ความ ไพบูลย์แห่งวัตถุ — ธรรมไพบูลย์ ความ ไพบูลย์แห่งธรรม ๕. ความรู้เกี่ยวกับบุญ—บาป กุศล—อกุศล และ สันโดษ—ไม่สันโดษ ๖. การศึกษาความหมาย คุณ ค่า และวิธีการปฏิบัติพิธี กรรมทางพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการสวดมนต์ การ บรรพชา และอุปสมบท ๗. การวิเคราะห์พิธีกรรมและ ประเพณีทางพระพุทธ ศาสนา ในด้านความ เหมาะสมและสอดคล้อง กับการ ดำเนิน ชีวิต ใน สังคมปัจจุบัน

หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

พระพุทธศาสนา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง การเพิ่มเติมรายวิชา

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๒๕๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๖๔ กระทรวงศึกษาธิการ ให้เพิ่มเติมรายวิชาพระพุทธศาสนา ในหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ดังต่อไปนี้

ส ๐๔๘	พระพุทธศาสนา	๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๙	พระพุทธศาสนา	๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๑๐	พระพุทธศาสนา	๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๑๑	พระพุทธศาสนา	๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๑๒	พระพุทธศาสนา	๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๑๓	พระพุทธศาสนา	๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา ปรากฏตามเอกสารที่แนบท้ายประกาศนี้

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน จึงให้โรงเรียนจัดให้นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธทุกคนได้เรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาที่เพิ่มเติมนี้ ภาคเรียนละ ๑ รายวิชา ตลอด ๓ ปี ทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๖๔ และหลักสูตรประกาศนียบ-

บัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๒๔ ในการจัดให้นักเรียนเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาดังกล่าวนั้น
โรงเรียนอาจจัดเข้าไว้ในกลุ่มวิชาเลือกตามแผนการเรียนหรือวิชาเลือกเสรี โดยให้อยู่ในดุลพินิจ
ของหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๓

(นายบรรจง ชูสกุลชาติ)

รองปลัดกระทรวงปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(สำเนา)

ที่ ศธ ๐๖๐๗/๒๙๖๕๑

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ข้างแจ้งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ฯ

เรียน อธิบดีทุกกรม ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ศึกษาธิการเขตทุกเขตการศึกษา

อ้างถึง ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเพิ่มเติมรายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเพิ่มเติมรายวิชาพระพุทธศาสนาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๖๔ แล้วนั้น กระทรวงศึกษาธิการขอแจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับประกาศ ฯ ดังกล่าวต่อไปนี้

๑. ให้โรงเรียนถือเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดให้นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธทุกคนได้เรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาที่เพิ่มเติมนี้ ภาคเรียนละ ๑ รายวิชา ในชั้น ม. ๔ ม. ๕ และ ม. ๖ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

๒. การจัดคาบเวลาสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่เพิ่มเติมนี้ โรงเรียนอาจจัดแทนวิชาเลือกอื่นที่เห็นว่ามีความสำคัญน้อยที่สุด หรืออาจจัดคาบเวลาเรียนเพิ่มเติมสัปดาห์ละ ๑ คาบ ทุกภาคเรียน ในกรณีที่ไม่สามารถจัดแทนวิชาเลือกที่โรงเรียนได้จัดแผนการเรียนไว้แล้ว

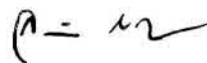
๓. ในปีการศึกษา ๒๕๖๓ นี้ หากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ขาดความรู้พื้นฐานในบทเรียนเรื่องใด ขอให้ครูผู้สอนช่วยทบทวนหรือมอบหมายให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง หรือจัดทำบทเรียนเสริมให้นักเรียนได้ศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง

๔. ในกรณีที่โรงเรียนได้รับทราบประกาศกระทรวง ฯ ที่อ้างถึง ข้าง หรือยังไม่ได้ปฏิบัติตามประกาศในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา ๒๕๖๓ ให้โรงเรียนจัดสอนรายวิชาพระพุทธศาสนา

ในแต่ละชั้นควบกัน โดยจัดคาบเวลาเพิ่มเป็น ๒ คาบต่อสัปดาห์ หรืออาจจัดสอนโดยวิธีอื่น
ตามดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและ หรือโรงเรียนในสังกัดให้ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมาน แสงมลิ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กรมวิชาการ

โทร. ๓๕๒๕๒๖๘

สำเนาถูกต้อง

จิตรา ทองเกิด

(นางจิตรา ทองเกิด)

นักวิชาการศึกษา ๖

หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

พระพุทธศาสนา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๗)

จุดประสงค์

๑. เพื่อเสริมความรู้พระพุทธศาสนาของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เท่าที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน
๒. เพื่อให้นักเรียนทราบพระพุทธประวัติ พุทธกิจ พุทธจริยา และพระพุทธรูปที่สำคัญ ต่อจากความรู้ตามหลักสูตรเดิม
๓. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักธรรมและสาระสำคัญของพระพุทธศาสนา สามารถมองเห็นภาพรวมของพระพุทธศาสนา
๔. เพื่อให้นักเรียนทราบเรื่องสำคัญเกี่ยวกับพระสงฆ์ในประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์พระพุทธศาสนา
๕. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักธรรมในพระพุทธศาสนากับหลักทางการศึกษาาสตร์ได้
๖. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต พัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และประเทศชาติ
๗. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา

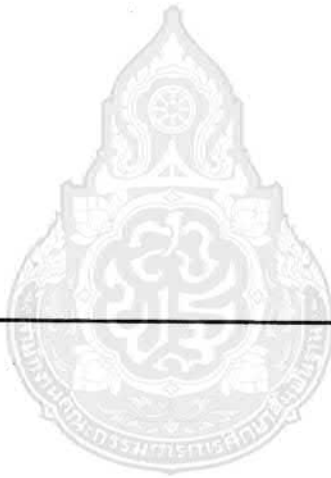
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
ส ๐๔๘ พระพุทธศาสนา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้ ส ๐๔๙ พระพุทธศาสนา ๑ คาบ/สัปดาห์/คาบ ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้	ส ๐๔๑๐ พระพุทธศาสนา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้ ส ๐๔๑๑ พระพุทธศาสนา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้	ส ๐๔๑๒ พระพุทธศาสนา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้ ส ๐๔๑๓ พระพุทธศาสนา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
๑. วิเคราะห์พระพุทธประวัติ พระพุทธคุณ และพระพุทธรูป ๑.๑ พระพุทธประวัติ ๑.๑.๑ ลักษณะสังคมของชมพูทวีปในสมัยพุทธกาล ๑.๑.๒ สถานะทางสังคมของเจ้าชายสิทธัตถะ ๑.๑.๓ การมองโลกมองชีวิตของเจ้าชายสิทธัตถะ	๑. ศึกษาและวิเคราะห์พระธรรมวินัย ๑.๑ พระธรรมวินัย : หลักการทั่วไปของพระพุทธศาสนา (พระธรรมและพระวินัย) ๑.๒ หลักสัทธรรม ๓ : ปรีชา ปฏิบัติ ปฏิเวธ ๑.๓ คุณประโยชน์ของพระธรรมที่มีต่อผู้ปฏิบัติ ๑.๔ ความเป็นมาโดยย่อของพระธรรมวินัย ๑.๕ โครงสร้างและสาระสำคัญของพระไตรปิฎกโดยสังเขป	๑. พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ๑.๑ กำเนิดพระสงฆ์ ๑.๒ สมมติสงฆ์กับอริยสงฆ์ ๑.๓ วัตถุประสงค์ของการมวินัยสงฆ์ ๑.๔ ฐานะและหน้าที่ของพระสงฆ์ ๑.๕ การปกครองคณะสงฆ์ของไทย ๑.๖ การศึกษาของพระสงฆ์ ๑.๗ บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม

มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
๑.๑.๔ การตรัสรู้และ ความขากล้า บากในการ เผยแผ่พระ- พุทธศาสนา ในระยะเริ่ม แรก ๑.๑.๕ บทบาทของ พุทธสาวกที่ สำคัญในการ ประดิษฐาน และเผยแผ่ พระพุทธ- ศาสนา ๑.๒ พระพุทธรูป ๓ ๑.๒.๑ พระปัญญาคุณ ๑.๒.๒ พระบริสุทธิคุณ ๑.๒.๓ พระมหากรุณา- คุณ ๑.๓ พระพุทธรูป ๓ ๑.๓.๑ โลกัตถจริยา (การบำเพ็ญ- ประโยชน์แก่ โลก) ๑.๓.๒ ญัตตัตถจริยา (การบำเพ็ญ-	๒. หลักกรรม ๒.๑ ตัวอย่างของการทำ ดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ๒.๒ ความหมายของ “กรรม” ๒.๓ ความหมายของ กฎแห่งกรรม ๒.๔ ความหมายของกรรม วิบาก ๒.๕ ความสัมพันธ์ระหว่าง กฎแห่งกรรมกับการ เวียนว่ายตายเกิด ๒.๖ ความหลุดพ้นจาก การเวียนว่ายตายเกิด ๓. พระพุทธศาสนากับวิทยา- ศาสตร์ ๓.๑ จุดมุ่งหมายของ พระพุทธศาสนา กับของวิทยาศาสตร์ ๓.๒ ความเชื่อซึ่งมีปัญญา กำกับตามหลักพระ- พุทธศาสนา (เช่น กาลามสูตร) กับ ความเชื่อตามหลัก วิทยาศาสตร์	๑.๘ พระสงฆ์ผู้มบถบาท สำคัญในอดีต (เน้น เฉพาะสาระสำคัญ ของประวัติที่เป็น ตัวอย่างอันดีงาม) — พระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว — สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส — สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยา- ลงกรณ์ — สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณ- วโรรส — สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) วัดระฆังโฆสิตาราม — ครูบาศรีวิชัย — พระรัตนธัมมุนี (ม่วง) วัดท่าโพธิ์ จังหวัด นครศรีธรรมราช — หลวงพ่อเงิน วัด ดอนยายหอม — หลวงพ่อคล้าย วัด สวนขัน — พระอาจารย์ฝั้น (อาจาโร)

มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
ประโยชน์แก่ พระประยูร- ญาติ) ๑.๓.๓ พุทธจริยา (การบำเพ็ญ- ประโยชน์ใน ฐานะเป็น พระพุทธเจ้า ๒. พละ ๔ : ธรรมอันเป็น พลังให้ดำเนินชีวิตด้วย ความมั่นใจและด้วยความ ปลอดภัย ๒.๑ บัญญาพละ (กำลัง คือปัญญา) ๒.๒ วิริยพละ (กำลังคือ ความเพียร ๒.๓ อนวัชพละ (กำลัง คือการกระทำที่ไม่มี โทษ) ๒.๔ สัจจพละ (กำลัง คือการสัจจะ) ๓. อริยวัฑฒิ ๕ (ความเจริญ อันประเสริฐ) : หลักความ เจริญงอกงามของอารยชน ๓.๑ ศรัทธา (ความเชื่อ ในสิ่งที่ควรเชื่อ)	๓.๓ การคิดแบบพุทธกับ การคิดแบบวิทยา- ศาสตร์ ๓.๔ ความสอดคล้องและ ความแตกต่างระหว่าง หลักพระพุทธศาสนา (เช่น ไตรลักษณ์) กับหลักวิทยาศาสตร์ ๔. ธรรมอันเป็นอุดมมงคล สำหรับบุคคลในสังคม ๔.๑ เลี้ยงดูบิดามารดา ๔.๒ เลี้ยงดูบุตร ๔.๓ เลี้ยงดูภริยา ๔.๔ สงเคราะห์ญาติ ๔.๕ มีความกตัญญู ๔.๖ ทำกิจกรรมที่ไม่มี โทษแต่เป็นประ- โยชน์เกื้อกูล (อนวัชกรรม เช่น ตัวอย่างในวนโรป- สูตรอันว่าด้วยประ- โยชน์สาธารณะใน พระไตรปิฎก เล่ม ๑๕)	๑.๕ พระคุณของสงฆ์ (พระสังฆคณ) ๑.๑๐ การปฏิบัติตนของ พุทธศาสนิกชนต่อ พระสงฆ์ ๒. สาราณียธรรม ๖ : (หลัก- การสร้างสามัคคี) ๓. อปริหานิยธรรม ๗ : ธรรมอันเป็นเหตุให้ ปราศจากความเสื่อม (เป็นไปเพื่อความเจริญ ทั้งส่วนตนและส่วนรวม) ๔. อคติ ๔ : ความลำเอียง ๕. ทศพิธราชธรรม : ธรรม- สำหรับผู้นำ ๖. ธรรมอันเป็นอุดมมงคล สำหรับพุทธศาสนิกชน ๖.๑ ความไม่ประมาท ๖.๒ ความเคารพ ๖.๓ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ๖.๔ ความสันโดษ ๖.๕ ความอดทน ๖.๖ ความเป็นผู้ว่าง่าย ๖.๗ การพบปะสมณะ ๖.๘ การฟังธรรม ๖.๙ การสนทนาธรรม

มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
๓.๒ คีต (ความประพฤติดี มีวินัย เสียชีพสุจริต) ๓.๓ สุตะ (การสดับตรับฟัง หรือเล่าเรียนศึกษา) ๓.๔ จาคะ (การเผื่อแผ่เสียสละ) ๓.๕ ปัญญา (ความรู้ในสิ่งที่ควรรู้ รู้คิด รู้พิจารณา ฉลาดในความเจริญ ความเสื่อมและวิธีการ) ๔. ธรรมอันเป็นอุดมมงคลสำหรับผู้ปฏิบัติ (ควรอธิบายในเชิงเสริมหมวดธรรมที่เรียนมาแล้ว) ๔.๑ ไม่คบคนพาล ๔.๒ คบบัณฑิต ๔.๓ บูชาผู้ควรบูชา ๔.๔ สดับตรับฟังมาก ๔.๕ ชำนาญในวิชาชีพ ๔.๖ มีระเบียบวินัยดี ๔.๗ กล่าววาจาดี ๔.๘ ทำงานไม่คั่งค้าง สิ้นสน	๕. ภาคปฏิบัติ ๕.๑ สมาธิ : การฝึกสมาธิ เน้นนิรุต ๕) ๕.๒ มรรยาทชาวพุทธ ประเพณี พิธีกรรม 	๗. พระพุทธศาสนาอันเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของบุคคลและสังคม (เน้นการเลือกข้อธรรมมาปฏิบัติให้เหมาะสม) ๘. ภาคปฏิบัติ ๘.๑ ปัญญาและการฝึกปัญญา (เน้นแนวปฏิบัติตามหลักสติ-ปัญฐาน) ๘.๒ มรรยาทชาวพุทธ ประเพณี พิธีกรรม

มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
๕. ภาคปฏิบัติ ๕.๑ ฝึกสมาธิ : ความหมาย จุดประสงค์ และ ประโยชน์ของการ ฝึกสมาธิ ๕.๒ มรรยาทชาวพุทธ ประเพณี พิธีกรรม		

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและคณะทำงาน ยกร่างหลักสูตร

วิชาสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

คณะที่ปรึกษา

๑. พระราชวรมุนี
๒. นายระวี ภาวิไล
๓. นายเอกวิทย์ ณ ถลาง
๔. นายสวัสดิ์ จงกล

คณะทำงาน

๑. นายประโมทย์ ไชยกิจ	รองอธิบดีกรมวิชาการ
๒. นางสุนน อมรวิวัฒน์	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๓. นางสาวสุภาพรณ ณ บางช้าง	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	ศูนย์สังคม วิชาการกรุงเทพ
๕. นางวไล ณ บ่อมเพชร	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๖. นายเย็นใจ เลหาวิช	มหาวิทยาลัยศิลปากร ทับแก้ว
๗. นางผ่องพันธุ์ มณีรัตน์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๘. นางสาวฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๙. นางสาวธิดา สาระยา	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๐. นางสมทรง ปุณฺณฤทธิ	กรมสามัญศึกษา
๑๑. นายสวัสดิ์ สุวรรณอักษร	กรมวิชาการ
๑๒. นายศิริ ศิริบุตร	กรมวิชาการ
๑๓. นางสาวอาภา ถนัดช่วง	กรมวิชาการ

๑๔. นางมาลินี ฝโลประการ กรมวิชาการ
๑๕. นายประสาธ สอ้านวงศ์ กรมวิชาการ
๑๖. นางจิตรา ทองเกิด กรมวิชาการ
๑๗. นางประไพพรรณ โกศัยสุนทร กรมวิชาการ
๑๘. นางสิวิพร บุญญานันต์ กรมวิชาการ
๑๙. นางธนาลัย ภักดิ์กุล กรมวิชาการ
๒๐. นายสำเริง แซ่มเพชร กรมวิชาการ

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก ๗๔/๒๕๒๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
วิชาสังคมศึกษา เพิ่มเติม

อนึ่งคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก ๔๓๒/๒๕๒๒ แต่งตั้งคณะผู้ทำงานพัฒนาหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนปลายดำเนินการยกร่างหลักสูตร ซึ่งได้ประกาศใช้ในโรงเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา
๒๕๒๔ แล้วนั้น ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมวิชาสังคมศึกษาใน
ส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ดังนั้น จึงเห็น
สมควรได้พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนา ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายด้วย จึงแต่งตั้งคณะทำงานดังรายนามต่อไปนี้เป็นผู้ดำเนินการ
ที่ปรึกษา

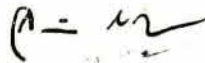
๑. พระเทพโสภณ
๒. พระราชวรมุนี
๓. พระโสภณเคนหาภรณ์

คณะทำงาน

๑. อธิบดีกรมวิชาการ	ประธานคณะทำงาน
๒. รองอธิบดีกรมวิชาการ (นายประโมทย์ ไชยกิจ)	รองประธาน
๓. นายสุชีพ ปุญญานุภาพ	กรรมการ
๔. นายสมพร เทพสิทธา	กรรมการ
๕. นางสุนัน อมรวิวัฒน์	กรรมการ
๖. นายเย็นใจ เลหาวนิช	กรรมการ
๗. นายเสฐียรพงษ์ วรรณปก	กรรมการ
๘. นายวิษณุ เครืองาม	กรรมการ

๘. นางผ่องพันธุ์ มณีรัตน์	กรรมการ
๑๐. นายจำรัส ดวงธิดา	กรรมการ
๑๑. นางนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ	กรรมการ
๑๒. นางสาวสมทรง ปุณฺณฤทธ	กรรมการ
๑๓. นายประเสริฐ เข้มกลิ่นพึง	กรรมการ
๑๔. นางสาวจินตนา ภักดีศรีวงศ์	กรรมการ
๑๕. นางสาวนวลประภา เพ็ญศิริกุล	กรรมการ
๑๖. นางวณิ วัชราก	กรรมการ
๑๗. นายสิริ เพ็ชรไชย	กรรมการ
๑๘. นายสกล นิลวรรณ	กรรมการ
๑๙. นายยัง พิทยานิยม	กรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหลักสูตร	กรรมการและเลขานุการ
๒๑. นางจิตรา ทองเกิด	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. นางประไพพรรณ โกศัยสุนทร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. นางสาวพร บุญญานันต์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. นางธนาถย์ ภักดีกุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

(นายสมาน แสงมลิ)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา

๓๓๔/๓๖๖ ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง ป้อมปราบ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

นายปทุม ศิวินวล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๒๓๓๓๕๑, ๒๒๓๕๕๕๔

